

Słynne konstrukcje..

DYNASTIA

Podczas regat jachtów klasycznych jednostki Fife są nagradzane nie tylko za sportowe wyczyny, ale również za piękno.

Beata Eaton

William Fife założył stocznię jachtową w 1791 r. na plaży w miejscowości Faire. Początkowo budował małe kutry i szkunery. Jego pierwszą większą konstrukcją był 6-tonowy kuter *COMET* zbudowany w 1809 r. dla bogatego kupca z Glasgow. Już wówczas William Fife był wyróżniającym się architektem i budowniczym. Kolejną jego konstrukcją był 50-tonowy *LAMLASH* zbudowany w 1812 r. dla Jamesa Hamiltona. Znany był jednak pod nazwą *BIG LAMLASH* ze względu na to, iż był największą jednostką pływającą wówczas po Zatoce Clyde.

TUIGA i ALTAIR pływają do dziś

Był to pierwszy szkocki jacht, który pływał po Morzu Śródziemnym.

W 1824 r. został założony pierwszy klub jachtowy w regionie Glasgow - Royal Northern Yacht Club. Jego komodorem został James Hamilton. Sławny już wtedy jacht *LAM-LASH* wykorzystywany był jako jednostka flagowa klubu. W 1832 r. stocznia Fife zwodowała jacht *GLEAM*, uznany przez szkockie środowisko żeglarskie za najlepszy skonstruowany jacht. William Fife skonstruował również statek parowy *INDUSTRY*, który pływał po wodach Clyde przez 70 lat!

Kolo sterowe i kompas z naktuzem na jachcie ALTAIR

W 1835 r. Fife zaczął uczyć swojego, wówczas 13-letniego, syna Williama (Fife II). Młody William już po pięciu latach przejął kierownictwo nad stocznią. Sławę, jako architekt jachtowy zdobył w 1848 r. budując swoją pierwszą jednostkę - regatowy kuter *STELLA*. Renomę na skalę krajową stocznia uzyskała budując jacht *CYMBA*, który okazał się najszybszym jachtem na południowym wybrzeżu Anglii. William Fife II budował swoje imperium przez ćwierć wieku. Był człowiekiem wielce szanowanym i poważanym, zarówno w środowisku żeglarskim, jak i wśród mieszkańców Fairlie. Jego klientami byli ludzie z „nowej” i „starej” arystokracji.

William wiele czasu spędzał żeglując po wodach Clyde. Często brał udział w regatach. Rzadko jednak pełnił funkcję sternika, gdyż komendę na ogół obejmował jego brat Allen, który wykazywał nieprzeciętny talent do prowadzenia jachtów.

Najbardziej znanymi jego konstrukcjami była *FIONA* (1865 r.) i *BLOODHOUND* (1875 r.). *FIONA* wygrywała wszelkie zawody żeglarskie przez kolejne 10 lat, dopiero *BLOODHOUND* odsunął ją w cień.

Po zaprojektowaniu jachtu *LATONA* w 1875 r. kariera Williama II zaczęła powoli się kończyć.

Fife III rozpoczął studia niezbędne do poznania nowoczesnej architektury jachtowej. Pierwszą jego stawną konstrukcją był jacht *CLARA* zwodowany w 1884 r. Jacht ten

zdołał zdobyć 17 razy pierwsze i raz drugie w 21 regatach rozgrywanych na angielskich wodach. Po tak udanym sezonie jednostka została sprzedana do Stanów Zjednoczonych, gdzie osiągała dalsze sukcesy. To dało międzynarodową reputację stoczni z Fife i jej konstruktorowi Williamowi Fifowi III.

Wśród konstruktorów angielskich panowało naturalne i zdrowe współzawodnictwo, jednakże, gdy w grę wchodziły międzynarodowe regaty międzynarodowe np. Puchar Ameryki, potrafili ze sobą współpracować. W 1887 r. Fife popłynął do USA wraz z jachtem *THISTLE* zaprojektowanym przez G.L. Watsona, aby na miejscu służyć swoją pomocą. Przy kolejnych jachtach budowanych dla Sir Thomasa Liptona *SHAMROCK I* (zaprojektowany przez Fife'a), *SHAMROCK II* (zaprojektowany przez Watsona), *SHAMROCK III* (zaprojektowany przez Fife'a), *SHAMROCK IV* (zaprojektowany przez Nicholsona) konstruktorzy wspomagali się wzajemnie.

Większość projektów Williama Fife'a było budowanych zgodnie z międzynarodowym regulaminem regat: po 1896 r. Linear Rating Rules, a po 1907 r. International Rating Rules - głównie 6M, 8M, 12M i 15M. Wiele osób nazywało jachty klasy 6M.RI. - klasą Fife, ponieważ jednostki Fife'a były praktycznie nie do pokonania. Jachty projektowane przez Fife'a III były budowane w Anglii, Europie, Północnej Ameryce, Indiach, Nowej Zelandii i Australii. Za-

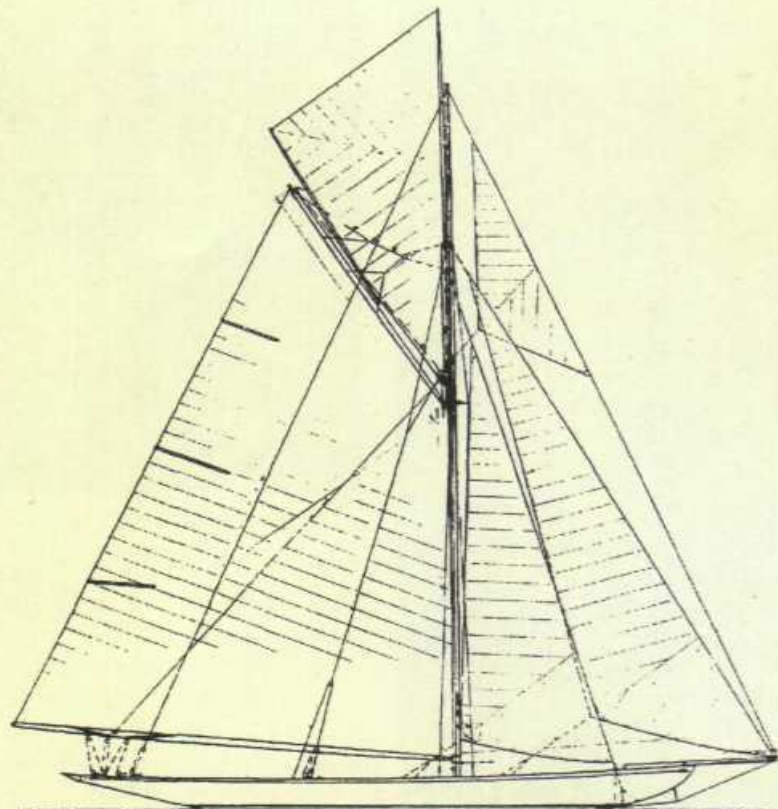
potrzebowanie na jego konstrukcje byto tak duże, że stocznia Fairlie nie była w stanie temu podołać. Przez wiele lat jachty budowano „pod chmurką” - na plaży. Około 1900 postawione zostały hale, ale mała głębokość stocznioowego basenu uniemożliwiała wodowanie jachtów o większym zanurzeniu. Największym jachtem zbudowanym w Fairlie była *CAMBRIA* (1928 r.) należąca do klasy 23 M.I.R.

Fife projektował również jachty, które dzisiaj zakwalifikować by można do klasy turystyczno-regatowej. Najbardziej znanymi z tej grupy były szkunery *CICELY* (1902 r.) i *SUZANNE* (1904 r.), Jole *MOONBEAM* (1903 r.) i *SUMURUN* (1914 r.) oraz gaflowy kuter *MOONBEAM* (1920 r.).

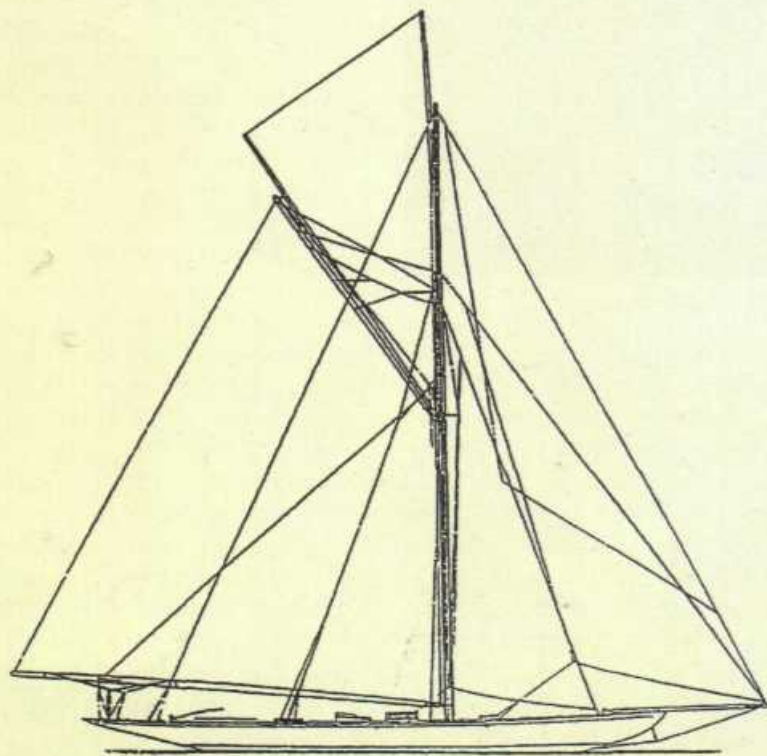
Rok 1923. 65-letni Fife III zatrudnił na stanowisku głównego managera swojego siostrzeńca Roberta Balderstona, zmieniając również nazwę stoczni z W. Fife & Son na W&R.B. Fife.

William III czynnie pracował do śmierci, czyli do roku 1944. W tym czasie Robert Balderston przeszedł na emeryturę i stocznia została przejęta przez długoletniego pracownika Archie Mac Millana. W czasach powojennych stocznia przeżywała raczej trudne czasy i ostatecznie została zamknięta w 1985 r.

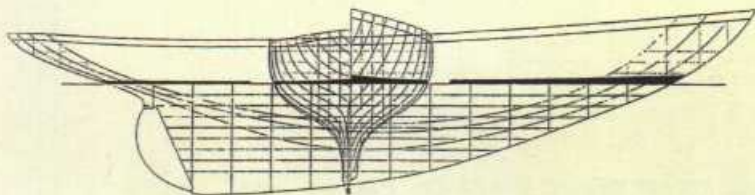
William Fife III zaprojektował 800 jachtów, z czego około 200 nadal pływa. Wiele z nich zostało bardzo pieczołowicie odrestaurowanych.

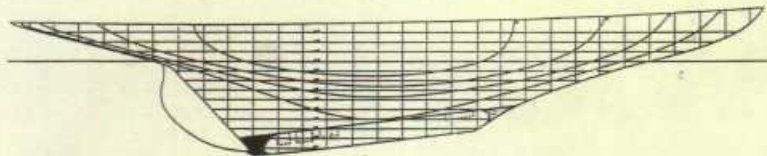
CINTRA

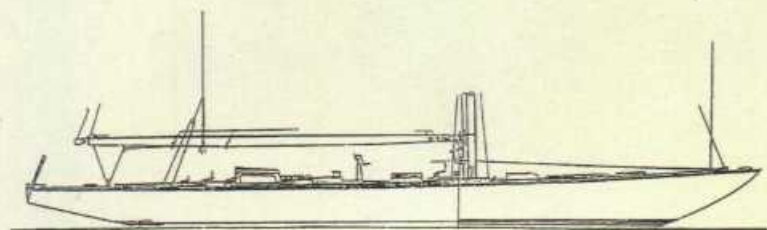
TUIGA

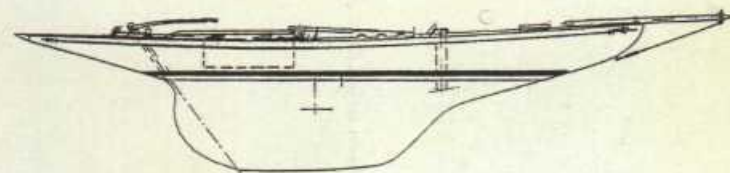
LATIFA

TORINO

FLICA II

YVETTE

Wiele jego konstrukcji przeszło do historii jako majstersztyki genialnego architekta

Zaliczyć do nich można jachty: *HISPANIA*, *TUIGA*, *SHAMROCK* i ///, *ALTAIR*, *IRENE*, *ALACHIE*. *WHITE HEATHER*. Część archiwum jego biura została ocalona i znajduje się w Scottish Maritime Museum w Irvine, duża kolekcja rysunków znajduje się pod opieką Fairlie Restorations. William Fife III stworzył wiele pięknych i szybkich jachtów. Jednostki, które nadal można spotkać w portach świata są żywą spuścizną jego twórczości i dowodem jego geniuszu.

Dziś stocznia Fife już nie istnieje. W 1989 r. w miejscowości Hamble powstała stocznia Fairlie Restorations. Inicjatorem tego przedsięwzięcia był szwajcarski biznesman Alber Oberis. Kierowana przez Duncana Walkera stocznia zajmuje się dokładną renowacją istniejących jeszcze jachtów Fife. Pierwszym ich projektem była restauracja jachtu *TUIGA*, w kolejnych latach odbudowali następujące jachty: *KENTRA*. *FULMAR*, *MADRIGAL*, *OSBORNE* i *BELLE ADVENTURE*. Fairlie Restorations zajmuje się również odnajdowaniem jednostek skonstruowanych przez geniuszy z dynastii Fifów. Jednym z sukcesów było odnalezienie jachtu *MARIQUITA*, ostatniego na świecie jachtu klasy 19 M. R. I.

W tekście wykorzystałam m. in. informacje 2 artykułów Williama Colliera.

Fot. Beata Eaton

